

Voorwoord

U heeft zojuist het eerste Toezichtverslag van de SER opengeslagen. De SER heeft sinds de oprichting in 1950 al toezichthoudende taken, maar de afgelopen jaren – en zeker sinds de Wet op de bedrijfsorganisatie in 2009 is gewijzigd – is hierin het nodige veranderd.

De SER ziet toe op het functioneren van de product- en bedrijfsschappen in Nederland. Binnen de SER houdt sinds medio 2008 de Toezichtkamer zich bezig met de toezichthoudende taken. Na het eerste volledige kalenderjaar 2009 waarin de Toezichtkamer heeft gefunctioneerd, is het tijd om verslag te doen van de werkzaamheden en aan te geven in hoeverre schappen voldoen aan hun wettelijke verplichtingen.

Dat toezicht ‘hot’ is, hoef ik u niet toe te lichten. Dagelijks bereiken ons berichten die met toezicht te maken hebben. Burgers verwachten dat de overheid en toezichthouders hen behoeden voor risico’s die het dagelijks leven met zich brengt.

De mate waarin de overheid erin slaagt om risico’s te beperken of liever nog uit te sluiten, is mede bepalend voor het vertrouwen van burgers in die overheid. Om het vertrouwen niet te beschamen, moeten reële verwachtingen worden gewekt én worden waargemaakt. De realiteit is echter dat risico’s niet volledig zijn uit te bannen. Een vrije samenleving kan immers geen risicoloze samenleving zijn.

Het komt er dus op aan om reële verwachtingen waar te maken. Malcolm Sparrow, hoogleraar wis- kunde aan de Harvard-universiteit, stelt dat effectieve controle of beperking van ‘slechte’ dingen een bepaald patroon van denken en handelen door de toezichthouder vereist. Sparrow is van mening dat toezichthouders zich moeten inzetten om problemen van organisaties op te lossen, in zijn woorden “pick important problems and fix them”. Dit klinkt logisch, maar niet alle organisaties zijn erop berekend of toegerust om hun eigen onderliggende problemen aan te pakken. Zij zijn veelal gericht op hun interne processen. Uit de voorbeelden die Sparrow noemt, blijkt dat deze invalshoek vernieuwend is en tot originele oplossingen leidt. Voor toezichthouders is het dus van belang goed te kijken naar waar het werkelijk om gaat, het verhaal achter de cijfers, en open te staan voor samenspraak en originele oplossingen.

Met de panoramakijker op de omslag van dit Toezichtverslag kun je het landschap van dichtbij bekijken. De prisma's en objectieven in deze kijker zorgen voor de transmissie van het licht. De kwaliteit van het waargenomen beeld staat of valt met de kwaliteit van het instrumentarium. In dit Toezichtverslag staat wat de SER-panoramakijker in 2009 heeft waargenomen. Daarvoor dank ik de voorzitter van de Toezichtkamer, Hans Kamps, en de leden Tini Hooymans en Fokko van Duyne en wens hun een nieuw uitdagend toezichtjaar toe.

A.H.G. Rinnooy Kan,
voorzitter

